

Ben ik als accountant verwerker of verwerkingsverantwoordelijke?

Let op: Onderstaande is aan de orde wanneer u persoonsgegevens verwerkt. Als u géén persoonsgegevens verwerkt, is de AVG niet van toepassing.

Voorafgaand het gebruiken van een verwerkersovereenkomst moet u zich afvragen of u *verwerker* bent of *verwerkingsverantwoordelijke* in de zin van de AVG. Het antwoord op die vraag hangt af van de inhoud van uw opdracht.

Onderstaande uitleg hebben we schematisch weergegeven in een handig [Stroomschema](#).

Stap 1 – bepaal omvang verwerking

U bepaalt per verwerking wat uw rol is (verwerker of verwerkingsverantwoordelijke). Het is daarom van belang om te bekijken welke verwerkingen u precies doet. Daarvoor moet u weten wat de scope van de verwerking is.

Volgens de AVG moet u eerst het doel van de verwerking bepalen voordat u gegevens gaat verwerken. Met andere woorden: u moet nadenken over waarom u persoonsgegevens gaat verzamelen. Dat doel (het “waarom”) bepaalt ook de omvang van de verwerking.

Wanneer u werkzaamheden voor een klant verricht, is het doel - en daarmee de omvang van de verwerking - gelegen in het type dienst. Dit betekent dat u *per type dienst* (ook als deze diensten als één opdracht worden uitgevoerd) moet vaststellen of u handelt als verwerker of als verwerkingsverantwoordelijke. Hierbij moet u kijken naar ieder op zich staande type dienst, die zelfstandig als een afzonderlijke opdracht zou kunnen worden uitgevoerd. Alle persoonsgegevens die binnen dat type dienst worden verwerkt, gelden als ‘een verwerking’ waarbij u als verwerker of verwerkingsverantwoordelijke optreedt.

Stap 2 – wie bepaalt doel en middelen

Nadat u de verwerkingen heeft ingekaderd, moet u nagaan wie “doel en middelen” bepaalt. In de AVG is bepaald dat de verwerkingsverantwoordelijke degene is die “alleen of samen met anderen, het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt [...]”

Het doel is - kortgezegd - het antwoord op de vraag *waarom willen we deze persoonsgegevens verwerken* en de middelen zijn *de manieren waarop of de hulpmiddelen waarmee de persoonsgegevens worden verwerkt*.

Als u het zowel het doel als de middelen bepaalt (bijvoorbeeld: u wilt een weten of uw klanten tevreden zijn over uw dienstverlening (doel) en u gaat het onderzoek uitvoeren via applicatie X (middel)) dan bent u verwerkingsverantwoordelijke.

Soms bepaalt een ander - zoals bijvoorbeeld de wetgever - het doel (en soms ook de middelen). Bijvoorbeeld ten aanzien van verplichtingen die op uw kantoor rusten vanwege de uitvoering van de opdracht. Denk bijvoorbeeld aan verplichtingen in het kader van de Wwft. Dit zijn aparte verwerkingen die buiten de dienstverlening aan uw klant vallen. Voor deze verwerkingen is het kantoor van de accountant verwerkingsverantwoordelijke.

Voor de verwerkingen die u doet voor uw klant moet u zich wederom afvragen of u de verwerking uitsluitend uitvoert op instructie van uw klant of niet. Indicatoren dat u verwerkingsverantwoordelijke bent zijn onder andere:

- een eigen bewaarplicht ten aanzien van de gegevens,
- de noodzaak om zelf afwegingen te maken ten aanzien van het gebruik van de gegevens
- etc.

Grosso modo bent u waarschijnlijk verwerkingsverantwoordelijke als de verwerking van persoonsgegevens een bijkomstigheid is binnen de verwerking (het is een uitvloeisel van de dienstverlening, de verwerking van persoonsgegevens is bijzaak). U bent waarschijnlijk verwerker als uw primaire opdracht met betrekking tot die verwerking is gericht op de verwerking van persoonsgegevens. Als u twijfelt: legt u dan vast hoe u tot uw conclusie met betrekking tot het vraagstuk verwerker / verwerkingsverantwoordelijke bent gekomen.

Het is goed om in het oog te houden dat er binnen een relatie tussen twee partijen niet per definitie sprake is van minimaal één verwerker. Er kan sprake zijn van twee verwerkingsverantwoordelijken (zie voorbeelden in het schema bij stap 3).

Verder bestaat er onder de AVG ook nog de mogelijkheid van gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken (artikel 26 AVG). Dit zal voor typische accountancywerkzaamheden niet zo snel aan de orde zijn, mogelijk is dat anders als u verregaand samenwerkt met een ander accountantskantoor.

Stap 3 – conclusie

Als we de werkzaamheden van de accountant nader bekijken dan geldt de volgende conclusie:

Opdracht	Klant	Accountant
Standaard 100 – 999 van toepassing (controle van de jaarrekening)	Verwerkingsverantwoordelijke	Verwerkingsverantwoordelijke
Standaard 2000 – 2699 van toepassing (beoordelingsopdrachten)	Verwerkingsverantwoordelijke	Verwerkingsverantwoordelijke
Standaard 3000 – 3850 (assuranceopdrachten, niet zijnde controle of beoordelen van historische financiële informatie)	Verwerkingsverantwoordelijke	Verwerkingsverantwoordelijke
Standaard 4400 (rapport van feitelijke bevindingen)	Verwerkingsverantwoordelijke	Verwerker (als de dienst gericht is op de verwerking van persoonsgegevens) of verwerkingsverantwoordelijke (als de dienst niet gericht is op de verwerking van persoonsgegevens maar dit slechts een uitvloeisel is van de dienstverlening)
Standaard 4410 (samenstellingsopdrachten)	Verwerkingsverantwoordelijke	Verwerkingsverantwoordelijke
Opdrachten waarop geen standaard van toepassing is en	Verwerkingsverantwoordelijke	Verwerkingsverantwoordelijke (mits de dienst niet gericht is

waarbij de dienst niet gericht is op de verwerking van persoonsgegevens, zoals adviesdiensten		op de verwerking van persoonsgegevens maar dit slechts een uitvloeisel is van de dienstverlening)
Opdrachten waarop geen standaard van toepassing is en waarbij de dienst wel gericht is op de verwerking van persoonsgegevens, zoals het uitvoeren van de “kale” loonverwerking zonder controlerende en adviserende werkzaamheden	Verwerkingsverantwoordelijke	Verwerker (mits dienst gericht is op de verwerking van persoonsgegevens)

Meer informatie over dit onderwerp kunt u vinden op de website van de Autoriteit Persoonsgegevens: <https://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/>